

לחבק את הכינרת

ה היה אמור להיות שיא גינס - המעגל האנושי הגדול ביותר בעולם. ב-25 באוקטובר 2001, בין ארבע לחמש אחר-הצהריים, היתה תוכנית להציב מעגל גדול של אנשים סביב הכינרת. כן, הבנתם נכון - מעגל של אנשים, שיעמדו על חופי האגם, יחזיקו ידיים ויקיפו אותו סביב-סביב. למה? כדי לתת לכינרת חיבוק גדול, אוהב ודואג, ולשאת תפילה לגשם שירד.

מי שלא ראה את הכינרת לאחרונה אולי אינו מבין עד כמה עגום מצבה: מפלס המים כה נמוך, עד שכדי להגיע אל קו המים במקומות שבהם היה פעם חוף, המתרחצים צריכים ללכת מאות מטרים על מה שהיה פעם קרקעית האגם. אזורים

הכינרת, האגם היחיד שלנו, בסכנה. אחרי כמה שנים שחונות, מפלס המים קרוב מאוד לקו האדום. מהו אותו קו אדום שכולם מדברים עליו, ומה יקרה אם נרד מתחתיו?



כתב וצילם: יותם יעקבסון





החיבוק הגדול. מטרת
המבצע היחה להקיף
את הכינרת ולאחל לה
שירדו גשמים רבים

חבל על כל טיפה!

כל הזמן מדברים על הכינרת המתייבשת ועל הצורך לחסוך במים - אבל מה זה אומר, בעצם?
כל אחד מאתנו צורך בממוצע 135 ליטר מים ליום. אילו היינו מכניסים את המים האלה לבקבוקי שתייה משפחתיים של ליטר וחצי, היינו מגלים שכל אדם בארץ צורך בממוצע 90 בקבוקים מלאים בכל יום. מבהיל, לא?
לאן הולכים כל המים האלה? אולי זה מפתיע, אבל הורדת המים בשירותים צורכת הכי הרבה מים בבית! אחרי השירותים בא תור האמבטיה, המטבח ומכונת הכביסה.
אז מה אפשר לעשות? לשנות הרגלים. אם, למשל, תזכרו לסגור את הברז בשעת צחצוח השיניים ובעת סיבון הכלים במטבח, תחסכו כ-20 ליטר מים ליום ותעזרו לשמור על הכינרת!

שהיו בעבר מעגני סירות - היום הם יבשים לחלוטין. הסירות שקועות בבוץ ומחכות לימים טובים יותר, כשמפלס המים יעלה והן ישובו לצוף ולשוט באגם.

המעגל של חוני

הרעיון לקשור תפילה ובקשה לירידת גשם אל מעגל אינו חדש. חוני המעגל, שחי לפני יותר מאלפיים שנה, עשה זאת. גם בימיו של חוני, שהיה ידוע כאיש צדיק וחכם, היו שנות בצורת. בהעדר גשמים נפגעו קשה הגידולים החקלאיים, והיה מחסור חמור במזון. גם שפיעת המעיינות התמעטה, וחלקם יבש לחלוטין.

כינויו של חוני המעגל ניתן לו בשל מעשיו: בשנות בצורת נהג חוני לשרטט סביבו מעגל על החול, ונדר נדר להישאר בתוך המעגל ולהתפלל עד לשבירת הבצורת וירידת גשמים.

מים מאחדים את כולם

להדס שכנאי, המארגנת הראשית של "החיבוק הגדול", היתה סיבה לחזור לביתה מתוספלת ומעט עצובה. לאחר ימים של



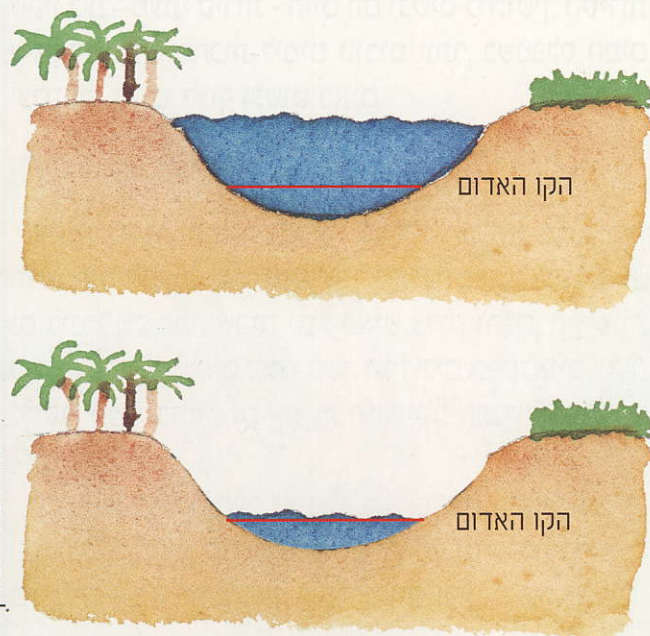
התפילות נענו והגשם ירד

למחרת, כאילו מישהו למעלה שמע את התפילה, נפתחו ארובות השמים והתחיל לרדת גשם, שלא פסק במשך כל אותו סוף-שבוע.

כמוכן, אין די בגשם שירד - הוא כמעט בגדר טיפה בים ביחס לכמות המים החסרה בכינרת. על-מנת שהכינרת תתמלא, צריכים לרדת גשמים רבים ושלגים כבדים בקרמון. המשקעים שיורדים על ההר הגבוה במדינה מזינים כמה מעיינות גדולים למרגלותיו, שמהם מתמשכים שלושה פלגי מים שוצפים: הַדָּן, הַבְּנִיאַס (נחל חרמון) והחצבני (נחל שניר). יחד הם מצטרפים לנהר הירדן, שהוא מקור המים הראשי של הכינרת. נחלים נוספים זורמים אל הכינרת מהרי הגליל ומרמת הגולן, אולם שפיעתם (כמות המים הזורמת בהם) קטנה הרבה יותר.

אסור להגיע לקו האדום

חשוב שנשמור על הכינרת שלנו. אין לנו שום מאגר אחר של מים מתוקים ראויים לשתייה (יש מאגרים תת-קרקעיים של מי תהום, אבל גם מצבם מחמיר בשל שאיבת המים מהם). בעבר נקבע בכינרת "קו אדום" - בודאי שמעתם את המושג



איור: מירי דהאן

למעלה: תרשים של הכינרת בשנים גשומות - המים מגיעים הרבה מעל הקו האדום. למטה: מצב הכינרת כיום. כשהמים נושקים לקו האדום



במקום שבו היה עד לפני שנים אחדות מעון סירות. כמה סירות עזובות מחכות לים טובים יותר

עבודות הכנה, ארגון ופרסום, המעגל הגדול שתכננה לא הושלם. לפי חישוביה נדרשו להקפת הכינרת כשישים אלף בני-אדם, ואילו לאירוע עצמו הגיעו עשרים אלף איש בלבד. מי שהגיע לא אמר נואש: האנשים הסתדרו לאורך החוף בשרשרות אנושיות ארוכות, ולמרות שעלה בידם לחבק רק שליש כינרת, הם איחלו לה כל-טוב מכל הלב. בין המחבקים היו גברים ונשים, מבוגרים וצעירים, יהודים וערבים, כי המים מאחדים את כולם.

זו הסיבה לכך שהדס בחרה לחשוב על "חצי הכוס המלאה". יחד אתה היו עוד אנשים רבים המודאגים ממצב המים במדינה וממצבה של הכינרת, והם הקדישו מזמנם כדי לנסוע אל הכינרת ולהפגין את האכפתיות שלהם. האווירה על חופי הכינרת באותו יום היתה נינוחה, רגועה ואוהבת. משתתפים רבים הביאו כלי נגינה, והם שרו ורקדו אל מול השקיעה.

הזה. הקו האדום הוא סימון, שאסור למפלט המים להיות נמוך ממנו. כאשר מגיע מפלט המים אל הקו האדום, יש להפסיק את השאיבה מהכינרת.

חוקרים ומומחים למים סבורים, כי שאיבת מים מתחת לקו האדום תגרום נזקים בלתי־הפיכים (שלא יהיה אפשר לתקן אותם לעולם). למשל, במים רדודים עשויות להתפתח אצות רבות, שיהפכו את מי הכינרת למים שאינם ראויים לשתיה.

סיבה נוספת ומשמעותית עוד יותר היא הימצאותם של מי תהום מלוחים בקרבת האגם. מי התהום המלוחים פורצים בכמה מעיינות באזור טַבְּחָה (הפינה הצפון־מערבית של הכינרת). בעבר זרמו המים המלוחים לאגם, אבל היום, כדי לשמור על איכות המים בכינרת, מטים את המים המלוחים אל תְּעֵלָה ארוכה המקיפה את הכינרת ממערב (ונקראת המוביל המלוח). המים המלוחים נשפכים בְּאֵזוֹר מוצא הכינרת

סלעים ואבנים, שפעם היו נחבאים בעומק הכינרת. מכבצים מעל פני המים

לירדן, שזורם דרומה ונשפך בסופו של דבר לים־המלח. המים המלוחים כבדים מהמים המתוקים ואינם מתערבבים בהם - המים המתוקים דוחקים את המים המלוחים למטה. יש חוקרים הסבורים, שאם יגיעו מי הכינרת למפלט נמוך מהקו האדום, לא יהיה עוד מה שידחף את המים המלוחים למטה. המים המלוחים במעיינות יפרצו ויעלו בנקודות שונות, ואז הם יזרמו לכינרת וימליחו את האגם כולו. מצב מעין זה מסוכן מאוד, מכיוון שאם מי הכינרת יומלחו - לא יהיה ניתן עוד להשתמש בהם לשתיה.

בימים אלה יש דיונים האם להנמיך עוד את הקו האדום ולאפשר שאיבה נוספת של מים מהכינרת, או להפסיק לשאוב ממנה. עד שהמומחים יחליטו מה נכון לעשות, ועד שיימצאו פתרונות חליפיים למי שתיה (כמו התפלת מי־ים), כל שנותר לנו לעשות הוא לחסוך במים, להתפלל לגשם ולזכור שאין לנו כינרת אחרת. 